

Kéri Ferenc: A beteg disznó

népi komédia

gazda
gazdasszony
szolgáló
böllér
csontkovács

Színhely: Falusi ház belső. Két szék, asztal.

1. jelenet

A gazdasszony és a szolgáló némán ülnek, maguk elé meredve.

SZOLGÁLÓ: Pont most kellett megessnie ennek a csúfságnak, hogy a nagyságos urat levegye lábáról a nyavalya. A legnagyobb dologidőben.

GAZDASSZONY: Beteg a disznó.

SZOLGÁLÓ: Hogy mondhat ilyet a nagyságos asszony a férje urára?

GAZDASSZONY: Nem rá mondtam. Most nem. A Samu miatt sóhajtoztam. Nincs a környéken még egy ilyen kan... Azt most le kell mondani róla.

SZOLGÁLÓ: A kan disznó miatt kesereg, mikor az uraságot a hidegletelés rázza?

GAZDASSZONY: Hidegletelés? Csak szimulál. Nincs annak semmi baja. Nem úgy, mint a Samunak. Annak már annyi. Le kell vágni, hogy ne menjen pocskékba.

SZOLGÁLÓ: Szimulál? Én még ettől betegebb beteget nem láttam.

GAZDASSZONY: Szimulál, ha mondom! Csak azért, hogy megússza a disznóvágást. Még szerencse, hogy a Béla szomszéd kerített egy megbízható böllért, aki elvégzi a férjem helyett a piszkos munkát. Utána is nézek. Hamarosan itt kellene lennie. *(Kimegy.)*

2. jelenet

Gazda érkezik, kezében egy bilivel.

SZOLGÁLÓ: Jaj, nagyságos úr! Miért tetszett felkeni?

GAZDA: Hát csak ezért. *(Előrenyújtja a bilit.)* A piszkos munka miatt. Az asszony hol van?

SZOLGÁLÓ: Kiment a disznókhöz.

GAZDA: Ott a helye. Biztos, hogy az ő moslékjától – amit ő nagy büszkén ételnek nevez – vagyok ilyen ramaty állapotban. Istápolja csak azokat a dögöket. Jaj, Böske! Te legalább megértesz engem. Nagyon szarul nézek ki?

SZOLGÁLÓ: Elég halovány az ábrázatja, mi tagadás. Olyan a színe, mint a bilinek. Ne haragudjon a nagyságos úr, de üzentem a szomszéd faluba a csontkovácsnak, mert nem mehet ez így tovább. Valakinek meg kell vizsgálnia kegyelmedet. Na, adja ide azt az ibriket, hadd borítom a ganéra. *(Elveszi a bilit, s kimegy.)*

3. jelenet

Gazda egyedül.

GAZDA: Na megállj csak. Legyek jobban, megdöntelek újra!

GAZDASSZONY: *(Bejön.)* Na, mi van? Felkeltél? Kivetett az ágy? Kelj föl, le kell döfni a Samut!

GAZDA: Nagyon gyöngye vagyok én ahhoz. Jaj, jaj, meghalok!

GAZDASSZONY: Egyszer biztos. Semmit sem kapkodtál el eddig az életben. Ezt sem fogod.

GAZDA: Megdöglik az a jószág nélkülem is.

GAZDASSZONY: Ha rád kell várni, előbb magától, mint mástól. Mindjárt itt a böllér, azt bevégzi az a sorsát.

GAZDA: Azt kit hívtál ide? Csak nem a Lalit? Hát akkor megtudja az egész falu, hogy Kovács János nagygazdának döglenek a disznói. Hogy néznek rám majd az emberek?

GAZDASSZONY: Attól több eszem van – még ha nem is látszik. A Béla szomszéd hívott egy új böllért, ő lesz a mesterember.

GAZDA: Na, így azért már más. *(Köhög.)* Jaj, azt hiszem, jobb, ha ágyba teszem magam. *(Köhögve kimegy.)*

GAZDASSZONY: Fulladj meg!

4. jelent

A csontkovács érkezik.

CSONTKOVÁCS: Jó napok kívánok, nagyságos asszony!

GAZDASSZONY: Jó napot kívánok! *(Félre.)* Micsoda nyeszlett egy böllér. Hogy birkózik ez meg a Samuval?

CSONTKOVÁCS: Úgy hallottam, betegség ütötte fel a fejét a háznál. Siettem is gyorsan, hogy mielőbb végére járjunk.

GAZDASSZONY: Azt bizony jól tette. De milyen jól.

CSONTKOVÁCS: Csak szép sorjában. Lássuk először a kórismét. Hogyan kezdődött az egész?

GAZDASSZONY: Tegnap reggel lógó, egyenes farkokkal jött elő Samu. Rögtön tudtam, hogy nagy a baj.

CSONTKOVÁCS: Miért baj, ha reggel lóg az a ... fark? *(Félre.)* Az a gyanúm, hogy át akarnak ejteni. Szajhát kellett volna ide hívni, nem csontkovácsot.

GAZDASSZONY: Hát csak azért baj, mert eddig minden reggel pörge, felálló farkokkal jött elő. Sokkal szebb látvány volt úgy.

CSONTKOVÁCS: Azt elhiszem. Volt még valami más jele is, ami arra utalt, hogy komoly a probléma?

GAZDASSZONY: Volt. Tiszta vörösek voltak a heréi, s szemmel láthatóan ökölnyi méretűre dagadtak.

CSONTKOVÁCS: Ez már tényleg nyugtalanságra ad okot.

GAZDASSZONY: Meghiszem azt. Ami még borzasztóbb, a feszes, izmos fara olyan volt, mint a friss tehénlepény, amikor rácsaptam.

CSONTKOVÁCS: Minden reggel végig szokta csinálni ezt a fark-, here- és far vizsgálatot?

GAZDASSZONY: Persze, hogy végig. Samu a falu leghíresebb kanja.

CSONTKOVÁCS: Furcsa szóval tetszik illetni egy ... hímnemű egyed.

GAZDASSZONY: Nagyon sok háznál okozott már örömet. Higgye el, nincs párja a Samunak a környéken.

CSONTKOVÁCS: Hát ezek után magam is úgy gondolom. *(Félre.)* Hova kerültem?

GAZDASSZONY: Na, kézbe veszi végre a dolgokat?

CSONTKOVÁCS: Milyen állapotban van most az a „híres kan”?

GAZDASSZONY: Kint hörög az árnyékban, azt folyik a pofájából a nyál. Nincs már sok neki hátra.

CSONTKOVÁCS: Mennyünk akkor gyorsan, ne késlekedjünk. Mutassa az utat, asszonyom! *(Kimennek.)*

5. jelenet

A gazda érkezik.

GAZDA: Böske! Böske!

SZOLGÁLÓ: *(Berohan.)* Mi a baj nagyságos úr?

GAZDA: Hol a bili?

SZOLGÁLÓ: Itt van nálam. Lassan vége a nyavalyájának. Most láttam bejönni egy embert a kapun. Biztosan a csontkovács az.

GAZDA: Add már ide azt a bilit! Gyorsan! *(A szolgáló odaadja a bilit.)* Be ne engedj ide senkit, amíg nem végzek! *(Kimegy.)*

6. jelenet

Böllér érkezik.

BÖLLÉR: Jó napot kívánok! Jó helyen járok? Itt kell egy szenvedőn segítenem?

SZOLGÁLÓ: Igen, igen. Csak egy kicsit várni kell. Éppen ... bilizik.

BÖLLÉR: Attól félek rosszul hallottam. Úgy értettem, azt mondta: bilizik.

SZOLGÁLÓ: Jól tetszett hallani.

BÖLLÉR: Jól? *(Félre.)* Nyilván a sok disznóvisítástól halláskárosodott lettem. De nehéz a böllérek élete.

SZOLGÁLÓ: Tetszik tudni, már két napja megy a hasa.

BÖLLÉR: Akkor itt nagy a baj. Belfertőzésről lehet szó. Annyit már látatlanba ki merek jelenteni, a máját és a beleit ki kell dobni.

SZOLGÁLÓ: Micsoda? Mit akar maga kidobálni?

BÖLLÉR: A belső szerveit. Van jó nagy teknőjük? Idefelé láttam, hogy forr az udvaron az üstben a víz. Én mindig le szoktam forrázni a „pácienst”.

SZOLGÁLÓ: Leforrázni? Nem egy humánus ember maga.

BÖLLÉR: Persze, leforrázni. Így kijön az összes szőre, az orrától a farkáig.

SZOLGÁLÓ: De szép látvány lehet úgy! Csupasz farkokkal.

BÖLLÉR: Szép ám, szebb, mint szőrösen. Jól besózzuk, s attól szépen kifehéredik.

SZOLGÁLÓ: Kifehéredik? Miket nem mond! Hiszem, ha látom.

BÖLLÉR: Azt megnézheti! El sem tudja képzelni, milyen jó lesz majd télen kocsonyával szopogatni. Főleg, ha előtte kicsit belógatják a füstölőbe.

SZOLGÁLÓ: Elmegy maga a jó, bűdös fenébe! Mit kóstolgat engemet?

BÖLLÉR: Ha már a kóstolónál járunk: megkérhetném, hogy a végén elcsomagolja nekem a heréit.

SZOLGÁLÓ: Elcsomagolni? A heréit? Te jó ég! Mit akar velük?

BÖLLÉR: Nagyon szeretem őket tojással megsütve. Sőt, ha tudok még hozzá szerezni, remek pörkölt lesz belőle.

SZOLGÁLÓ: Borzasztó! Ilyenről még nem is hallottam!

BÖLLÉR: Ha egyszer megkóstolná, rászokna. Az biztos.

SZOLGÁLÓ: Rászokok én mindjárt a tenyeres pofonra, ha nem hagyja abba! Azt hiszi, mert én csak egy szolgáló vagyok, lehet velem szemtelenkedni?

BÖLLÉR: Jól van, nem kell úgy pörögni! Lesz segítség lefogni, vagy egyedül kell letepernem?

SZOLGÁLÓ: Lefogni? Leteperni? Mit akar vele csinálni, maga elvetemült?

BÖLLÉR: Hát, amit szoktak. Először nyakon szúrom, aztán jöhet a többi sorjában.

SZOLGÁLÓ: Hát ez szörnyűség! Be nem ereszttem magát hozzá! Maga barbárok gyöngye!

7. jelenet

A gazda jön be, bilivel a kezében.

GAZDA: Böske! Itt a ... *(Meglátja a böllért, a háta mögé rejti a bilit.)* Csak azt akartam kérdezni: itt a csontkovács?

SZOLGÁLÓ: Itt van, de én nem hagyom, hogy ő vizsgálja meg a nagyságos uramat.

BÖLLÉR: Micsoda? Én, csontkovács? Itt valami tévedés van. Én a böllér vagyok, s valami rozzant disznót jöttem levágni.

GAZDA: Azt jól tette, de akkor miért adta ki magát csontkovácsnak?

BÖLLÉR: Adta magát ki a kórság. Ez a fehérnép hitte rólam azt – ezek szerint.

8. jelent

Gazdasszony, csontkovács érkezik. Már kint tisztázták a félreértést.

GAZDASSZONY: Na, jöjjön! Itt van bent a maga disznója. *(Meglátja az urát.)* Akarom mondani: betege.

SZOLGÁLÓ: Na, végre, hogy itt van a ... *(Felismeri a csontkovácsot.)* Jóska!

CSONTKOVÁCS: Böske! Mit keresel te itt?

SZOLGÁLÓ: Hát, nem sokat. De nem panaszkodhatom. Megvan a mindennapi betevőm.

GAZDA: Mi az? Ti ismeritek egymást?

CSONTKOVÁCS: Régi történet. Valamikor jegyesek voltunk.

SZOLGÁLÓ: Valamikor. Míg be nem állt sírásónak.

GAZDA: Kit hívtál te a házhoz, Böske? Hát már temetni készültök?

GAZDASSZONY: *(Félre.)* Az se rossz. *(A csontkovácshoz.)* Most akkor mi maga? Sírásó vagy csontkovács?

CSONTKOVÁCS: Sírásóból lett csontkovács. Valahol el kellett kezdeni az anatómiát.

GAZDA: *(Félre.)* Már az Antóniát el is kezdte. Nekem annyi! *(A többiekhez.)* Úgy érzem, már jobban vagyok. Szinte, meg is gyógyultam.

GAZDASSZONY: *(A szolgálóhoz.)* Mondtam, hogy szimulál.

BÖLLÉR: *(Elbóbiskol az asztalnál.)* Rám van itt még szükség? Most akkor kell böknö, vagy nem kell böknö? Jó lenne, ha eldöntenék!

GAZDASSZONY: A bökes egyelőre elmarad, mert előbb már emelkedni kezdett a Samu farka. Úgy látszik, ma a felgyógyulások napja van, hiszen még a disznó is lábra állt!

BÖLLÉR: *(Kikapja a gazda kezéből a bilit.)* Köszönöm a kóstolót. A viszont látásra.

- VÉGE -